

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת קרח תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 438

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמן על ברפת "אשר יצר!"

אנו חווים לעתים התרחשויות משמחות, בדרך כלל בלתי צפויות, שבהן נפלטת מפינו כמאליה קריאת התפעלות: "איזה נס!" ההגדרה "נס" שמורה בתודעתנו להפתעות נעימות, בעיות שנפתרו פתאום באופן שלא עלה בדעתנו וכיוצא בזה.

נכון שהבטוי "נס" נועד בדרך כלל לתאר דבר החורג ממחלק החיים הרגיל, הבזק גדול או קטן של הצלחה שאינו טבעי. אך למען האמת הטבע עצמו, הבריאה כלה, כל הדברים הנראים לנו כהולכים במתכנתם וכסדרם, אינם אלא "נסים" רבים בכל עת ובכל רגע. וגם אם אי אפשר לזעק ולצעק כל הזמן "נס, נס", אסור לנו לשגות ולהטיר מאתנו את תחושת הפרת התודה "על נסיה שבכל יום עמנו".

יסוד מפרסם הם דברי הרמב"ן (שמות יג טז), המלמדים אותנו כי כל אותם נסים גדולים שנעשו לעם ישראל בזמנו והצורך לזכור אותם גם היום, תכליתם ללמד אותנו דוקא על שאר הדברים "הקטנים" שכלם נסים!

אם נרצה לקחת דגמה מעשית ויומיומית השייכת לכל אחד, נתבונן לרגע ב"נס" התמידי של פעילותן המפלאה והמתאמת של מערכות הגוף, האכילה, העכול וכו'. אם נרצה להבין את גדל הנס, די שנשמע פעם אחת מה עובר מי שלא עלינו, מערכות אלו אינן עובדות אצלו פתקן.

כדי שנזכר להודות על כך פראוי, תקנו לנו חכמים ברכה מיוחדת: ברפת 'אשר יצר', המתמצתת במלים קצרות אך עצמיות את אותו נס מפלא. ברכה זו ענינה הודאה, אך היא טומנת בתוכה גם בקשה עצומה המפגינה הישר לכסא הכבוד: "גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך". כאשר אנו תולים ענינו במרומים, מצהירים בפה מלא ומתחננים: 'רבונו של עולם! איננו יכולים להסתדר לבד אפילו לשניה אחת בלי שתעשה לנו נס', הרי אין לה בקשת רחמים גדולה מזו!

מפי גדולים מקבל כי הקפדה על אמירת ברפת 'אשר יצר' בכונה היא סגולה לרפואה. כשלעצמי רגיל אני משום כך לכנותה בחביבות: 'ברפת רופא כל בשר'. אם נן אפוא על אחת כמה וכמה שלעניית אמן אחריה יש פח מיוחד, שהרי "גדול העונה אמן יותר מהמברך"; מה גם שכדרכנו למדנו שברכה המצרפת לה אמן, משלמת היא כדבעי.

הלואי שנזכר להודות לקדוש ברוך הוא בשלמות ולזכות לשפע בריאות, ברכה וטובה כל הימים. אמן.

בתפלה "לפני כסא כבודך"
ובברפת "שבת שלום",

218 298 מכאול"ן

אי הזכרת יחוסו של קרח מיטיבה עמו

"ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן" (טז א)

פרש רש"י (ע"פ תנחומא ד) שהסבה שפרטה התורה את סדר יחוסו של קרח רק עד לוי ולא הזכירה את שמו של יעקב, היא לפי "שבקש [יעקב] רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלקתם, שנאמר (בראשית מט ו): 'בקהלם אל תחד כבד'".

יש להבין איזו תועלת יפיק יעקב מכך ששמו לא יזכר במפרש במחלקתו של קרח, והלא הכל יודעים שקרח היה נכד נכדו של יעקב?

פרש רבי יוסף פיימר, רבה של סלוצק:

לא שמירת כבודו עמדה לנגד עיניו של יעקב, כאשר בקש שלא יזכר שמו על מחלקתו של קרח, כי אם חרדתו לגורל צאצאיו - קרח ועדתו. שהרי אינו דומה ענינו של חוטא בן גדולים, לענינו של מי שבא ממשפחה פחותה. לכך בקש יעקב "שלא יזכר שמו על מחלקתם" - שהעבדה שהם נושאים את שמו לא תתוסף על עוון המחלקת שכבר מזים בהם ותביא להחמרת ענשם (דרשות רבנו יוסף מפולוצק).

תפלת מנחה מועילה אף לרשעים

"ויחר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם" (טז טו)

מפני מה הזכיר משה דוקא 'מנחתם' ולא 'קרובנם'?

פרש רבי יהונתן איבשיץ:

בשונה מקרבן בהמה שאינו מתקבל לרצון אלא אם המקריב ראוי לכך, המנחה, שהיא קרבן העני שלא השיגה ידו להקריב בהמה, מתקבלת אף אם אין העני ראוי לכך. זאת משום שהעני מקריבה בלב נשבר, והרי מקרא מלא הוא (תהלים נא יט): "זבחי אלקים רוח נשברה לב

נשבר ונדכה אלקים לא תבזה". לפיכך כאשר הרשיע קרח לחלק על משה, לא הצרך משה להתפלל אלא על המנחה המתקבלת אף מרשעים, שכן 'קרובנם' בודאי לא היה מתקבל.

הוסיף ואמר רבי יהונתן, כי מעלה זו אינה רק בקרבן המנחה, אלא אף בתפלת המנחה, שמכל התפלות כחה רב להתקבל אף מפי רשע. שכן אמרו חכמים (שבת פט ב) שכאשר לעתיד לבא יאמר הקדוש ברוך הוא לשלשת האבות שבניהם חטאו, אברהם ויעקב יאמרו: "ימחו על קדשת שמך", ורק יצחק שתפלת המנחה נתקנה על ידו (ברכות כו ב) יעתיר בעדם.

שכן יצחק חמל אף על רשעים, וכפי שאף את עשו בנו אהב. משום כך אף אמרו חכמים (ברכות ו ב): "לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה, שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה"; שאף אליהו, כאשר בקש להתפלל על בני דורו שתענו אחר נביאי הבעל, לא נענה אלא בתפלת המנחה המועילה אף לרשעים (תפארת יהונתן).

תקנה מיוחדת לגזרה מיוחדת

"ויתן את הקטרת וכפר על העם; ויעמד בין המתים ובין החיים ותעזר המגופה" (ז יב ג)

במדרש רבה בפרשתנו (יה כא) מובא שבמימי של דוד המלך ארע שהיו מתים בכל יום מאה אנשים, וכדי לעצור גזרה זו תקן דוד המלך שיברכו בכל יום 'מאה ברכות', על כך אף מרמז הכתוב (שמואל ב' כו א): "ואם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על" - "על" בגימטריה מאה.

ולכאורה מאחר שכבר גלתה התורה שהקטרת עוצרת מגפה, מדוע הצרך דוד לתקן תקנה חדשה ולא הסתפק בהקטרת קטרת או באמירת 'פרשת הקטרת'?

פרש המבי"ט: כאשר ראה דוד כי מדי יום נפטרים מאה אנשים בדימוק, לא פחות ולא יותר, הבין כי אין זו מגפה רגילה הממיתה אנשים ללא סדר ומספר, אלא זו גזרה שנועדה למטרה מיוחדת. מתוך כך הסיק שבשונה ממגפה רגילה שיש לה לעצור באמצעות הקטרת קטרת או אמירת פרשת הקטרת, לעצירת גזרה זו יש צורך בתקנה מיוחדת - אמירת 'מאה ברכות' ביום (בית אלקים' שער התפלה פרק טז).

תפלה תחת מטר בדורים

לבעלה קשר אליהו ובקשה מהם לארגן מניני תפלות לרפואת בעלה. "הוא פצוץ קשה מאד, ורק תפלות יכולות להועיל לו", התחננה.

רק בהגיעה לבית החולים הבחינה שהתיק הפנח על ברפיה ספוג במים. היא התבוננה בתוכו וגלתה כי בקבוק המים שבתוכו מנקב לחלוטין מהכדורים שבעצם היו ממענים אליה... בתוך הארנק גלתה מטבע של עשרה שקלים מחרר מכדור שעבר דרכה. 'הקדוש ברוך הוא העניק לי דמי חנכה', הרהרה...

הרופאים שבדקו אותה לא הצליחו לכלא את התפעלותם. מבין עשרות הכדורים ששרקו סביבה היא נפגעה בסך הכל משני כדורים, האחד נכנס ויצא דרך הרגל מבלי שפגע בעצם או בגידים חשובים, והשני נבלם בצמיד שהיה על ידה ושרט במקצת את גיד האגודל.

גב' ניר שחררה במהרה מבית החולים ומהרה לשהות לצד בעלה ששכב מחסר הכרה, כאשר הרופאים אינם יודעים להכריע האם מחו נפגע. במשך השבוע הקרוב בעשרות ישיבות וכוללים התפללו וקבלו קבלות לרפואתו, ובגסי נסים, לאחר שבוע של מתח עצום, ביום הברית הוא התעורר.

גב' ניר זכתה להשתתף בברית כפי שהתפללה.

על גדל הנס שהתרחש עמם למדו בני משפחת ניר מפייהם של חוקרי השב"כ שתחקרו את הארוע. "נצלתם בנס", הם אמרו להם, "נוריתם בידי שני מחבלים חמושים בנשק כבד ובאקדח. גם כאשר ירדתם לתעלה הם רצו בעקבותיכם והחלו לרוקן על רכבכם את כל מלאי הכדורים שברשותם. אך מסתבר, שאותו ערבי בלתי מפר, שעד כה לא הצלחנו בשום דרך להבין מיהו, הוא זה שעצר את תכניתיהם, כאשר גוגו ברכבו ובגופו עליכם".

'אולי היה זה אליהו מלאך הברית שנטלח להצילנו, הרהרה לעצמה הגב' ניר, 'מי יודע...'

מסכת הנסים המפלאה לא הסתיימה בכך; כאמור, רבי שאול נפצע קשות ברגליו. הפגיעות היו חמורות, והרופאים היו פסימיים ביותר לגבי ספוינו לשוב וללכת כאחד האדם. בכל מקרה הם צפו שיארכו כמה שנים עד שיצליח להשתקם מהפגיעה, אולם בפעל, כמה חדשים לאחר מכן, בשמחת תורה, הוא כבר רקד עם בני קהלתו כנער צעיר. ויהי לפלא.

נשמע מפי אחד מבני המשפחה

ברוך הוא: "רבנו של עולם, בבקשה, עשה ששמחתה של הילדת לא תהפך לצער, אגא עשה שנוכל להשתתף בברית...". זו היתה התפלה שהתפרצה מפיה באותם רגעים קשים.

בין לבין היא מלמלה פסוקי תהלים, ולא שכחה אף להודות לה' על הטובות והחסדים שעשה ועושה עמה.

ופתאום השתרר שקט. היריות פסקו. בד בבד נעצר לצדם רכב, שממנו יצא איש בעל חזות ערבית, לבוש בגדים בהירים. האיש נגש אליהם ולבם נפל מפחד, האם הוא היורה?! האיש הביט בפצוץ מערפל ההפצה ושאל את רעייתו לשמו.

"שאול", היא השיבה בחשט, ולמרה ההפתעה נגש הלה לפצוץ והרגיעו בעדינות: "שאול, שאול, אל תדאג, הכל יהיה בסדר, אתה תהיה בסדר בעזרת ה'!"

הערבי עמד לצדם במשך כמה דקות שנדמו כנצח, תוך שהוא מעודד ומעורר את ר' שאול הפצוץ, וכאשר סוף סוף הגיעו למקום אנשי הצלה מהישוב הסמוך, נעלם ללא אמר ודברים.

רק כעשרים דקות יקרות לאחר מכן הגיע למקום אמבולנס שפנה את ר' שאול בבהילות לעבר בית החולים הקרוב ביותר - 'מאיר' שבכפר סבא.

במהלך הדרך לבית החולים, כאשר נוכחו הפרמדיקים בפציעותיו הקשות ובמצבו ההולך ומדרדר, החליטו לעצר באמצע הדרך ולהעבירו לניידת טפול נמרץ שהזעקה למקום. לאחר הערכה קצרה החליטו רופאי הנט"ן לשנות את יעד הנסיעה לבית החולים בלינסון. ר' שאול עוד הספיק למסר להם את פרטיו, ומיד לאחר מכן קרסו מערכות גופו.

לבית החולים הוא הגיע במצב קשה ביותר והבהל מיד לנתוח ראש מרוב.

במהלך הנתוח המרוב נלחמו הרופאים על חייו של ר' שאול, ובסימו יצא הרופא ובפנים מלאות התפעלות אמר לבני המשפחה שהמתינו בחוץ: "אביכם זכה לגס גלוי! קליע שפצה היה אמור לרסק את עצם הגלגלת ולחדר למח, אך בארוח נס הוא נבלם בעצם. כן נתנו לו חייו במתנה".

בהמשך התברר שהפגיעות המשמעותיות ביותר היו ברגל, אך גם כאן ראו את ההשגחה הגלויה, כאשר הכדורים פגעו כחצי סנטימטר מעל ומתחת למפרקים. עכדה שחסכה מר' שאול נזק בלתי הפיך.

בעודה בדרך לבית החולים מהרה הגב' ניר לחיג לכמה אנשי צות בישיבות שהיה

היה זה בנר רביעי של חנכה, אור לכ"ח בכסלו תשע"ו. ר' שאול ניר ורעייתו, תושבי הרבע היהודי, היו בדרךם חזור מבקור אצל בתם ונכדיהם המתגוררים באחד מהישובים בשומרון, ובדרךם לבית החולים, לבקר את בתם האחרת שילדה בצהרי אותו היום בן למזל טוב.

דקות ספורות לאחר צאתם לדרך נשמע לפתע רעש חריג. לקח להם פחות משנייה כדי להבין שהם נפלו למארב של מחבלים חמושים שהחלו לירות לכוונם. ר' שאול שנפגע מהירי סטה מיד לתעלה שבצד

ופתאום השתרר שקט. היריות פסקו. בד בבד נעצר לצדם רכב, שממנו יצא איש בעל חזות ערבית, לבוש בגדים בהירים. האיש נגש אליהם ולבם נפל מפחד, האם הוא היורה?! האיש הביט בפצוץ מערפל ההפצה ושאל את רעייתו לשמו.

הרכב של בני משפחת ניר לאחר הפגיעה

הכביש ודומם את המנוע. חשף מוזר אפך אותם. הגב' ניר הביטה בבעלה שפניו היו מוצפות דם וידו היתה מנחת ברשול על ההגה. "אני חושב שנפצעת", גנח ר' שאול, "גם אני", אמרה הגברת.

הירי לא פסק גם לאחר שהרכב כבר היה מנקב ככברה. הפרתו של ר' שאול החלה להתערפל, ורעייתו כבר היתה בטוחה שהנה הם עולים לעולם שכלו טוב. היא כבר החלה להצטער על ילדיה שישבו שבעה, ופתאום נזכרה; הן ביום שיקומו מהשבעה אמורה להיות הברית של הנכד החדש שנולד היום בצהריים...

מחשבה זו שברה את לבה וגרמה לה להתעשת מההלם ולעשות את מה שהיודי עושה ברגעים שכאלו - לזעק לקדוש

בְּרַכַּת 'יְרוּשָׁלַיִם'

מַהוּת הַבְּרָכָה

בְּבְרָכָה זוֹ אֲנוּ מְבַקְשִׁים עַל בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם. בְּעַל 'שִׁבְט הַלְוִי' בְּאֵר שֶׁהַבְּקָשָׁה כְּאִן אֵינָה עַל עֵצֶם הַגְּאֻלָּה, שֶׁהֲלֹא עֲלֵיהָ אֲנוּ מְבַטְחִים וְלֹא אֲנוּ מְצַפִּים כָּל הַיָּמִים. אֲלֹא מְבַקְשִׁים אֲנוּ כְּאִן שְׁתֵּי בְקָשׁוֹת עַל הָאֶפֶן שֶׁבוּ הָיָה תִּתְרַחֵשׁ: א. 'וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב' - שֶׁנִּגְאָל בְּמִדַּת הַרְחָמִים. ב. 'וַיִּבְנֶה אֹתָהּ בְּקִרְוֹב בְּיָמֵינוּ' - שֶׁהֲגֵאֻלָּה תִּתְרַחֵשׁ בְּמַהֲרָה וְלֹא עֲכָוָה ('עֲבוּדָת הַלְוִי' תִּפְלָה עִמָּךְ שְׁעָה).

בְּהַמְשָׁךְ הַבְּרָכָה אֲנוּ מְבַקְשִׁים: 'וְכִסָּא דְדוּד [עֲבָדָךְ] מַהֲרָה לְתוֹכָה תְּכִין'. לְכֹאזְרָה בְּקָשָׁה זוֹ מְקוּמָה בְּבְרָכָה הַבְּאָה, בְּבְרַכַּת "אֵת צְמַח דְדוּד"? וְאִכּוֹן יֵשׁ שְׂאִינִם אוֹמְרִים בְּקָשָׁה זוֹ (רֵאָה 'לְקוּטֵי מַהֲרֵי' ח' סֵדֶר שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, שְׂפָדָה הִיא דַּעַת הַרְמָב"ם וְהַאֲבוּדְרָה). וְאוּלַם בְּסִפְרֵי 'פְּרִי עֵץ חַיִּים' (שְׁעַר הָעֵמִידָה יט) כְּתוּב: כִּי פַעַם הַבֵּית הָאָרִי" הֵק' בְּמִצְחוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁהִיא מְדַלֵּג פְּסָקָא זֶה וְאָמַר לוֹ: "כֹּל יְמֵיךָ לֹא תִפְלְלֶת תִּפְלַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שְׁלִמָּה!"

הַבִּי"ח (או"ח קיח) פָּרַשׁ שֶׁבְּקָשָׁה זוֹ הִיא חֵלֶק מִהַבְּקָשָׁה עַל בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם. שֶׁתְּחִלָּה מְבַקְשִׁים אֲנוּ "וַיִּבְנֶה אוֹתָהּ..." עַל בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם וְגִבִּית הַמְּקַדָּשׁ בְּכֻלָּהּ, וְאִי מְבַקְשִׁים אֲנוּ שֶׁיִּבְנֶה כִּסֵּא דְדוּד בְּתוֹכָהּ, שֶׁהִיא מוֹכֵן לְקִרְאָת בּוֹאוֹ לְמִלְךָ בְּתוֹכָהּ, שֶׁכָּל בְּכָלל בְּנֵי הָעִיר הִיא בְּגִיַת בֵּית תִּפְלָה וְגִבִּית הַמְּלָךְ.

מְקוֹד הַבְּרָכָה

אַחַר שֶׁבְּבְרַכַּת 'עַל הַצְּדִיקִים' בְּקָשָׁנוּ מִלִּפְנֵי ה' שִׁירוֹמִם אֵת קְרוֹן הַצְּדִיקִים, זֶהוּ הַזְּמַן לְבַקֵּשׁ עַל בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם, יוֹכְלוּ רַק כְּאִשְׁרֵי תִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם וְיִשְׁרַר בָּהּ שְׁלוֹם, יוֹכְלוּ הַצְּדִיקִים אוֹהֲבֵי יְרוּשָׁלַיִם לְחַיּוֹת בְּשִׁלְוָה כְּפָתוּב (תְּהִלִּים קכב ו): "שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִינוּ [יְחִיו בְּשִׁלְוָה] אֲהַבִּיךָ" (מְגִלָּה יז ב; מַהֲרָש"א ח"א ש"ס).

כְּמוֹ כּוּ, כָּל זְמַן שֶׁהַצְּדִיקִים מְשַׁפְּלִים הַשְּׂכִינָה מִשְׁתַּתְּפֶת בְּצַעֲרָם, וְלִכּוֹן רַק לְאַחַר שְׁמִתְפַּלְלִים עַל הַרְמַת קְרוֹן הַצְּדִיקִים, אִזִּי אֶפְשָׁר לְבַקֵּשׁ עַל הַגְּאֻלָּה. מִפְּאֵת הַקֶּשֶׁר שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת פּוֹתַחַת בְּרָכָה זוֹ בְּאוֹת ר' - "וְלִירוּשָׁלַיִם", כְּבִכּוֹל הִיא הַמְשָׁךְ לְבְּרָכָה הַקּוּדְמָת (עֵינּוּ תִּפְלָה' בְּסִדוֹר 'אוֹצֵר הַתְּפִלוֹת').

מִבְּנֵה הַבְּרָכָה

בְּרֵאוֹנוֹנִים מְצִאנוּ שְׁתֵּי נִסְחָאוֹת לְפִתְחֻתָהּ שֶׁל בְּרָכָה זוֹ: יֵשׁ הַפּוֹתְחִים "תִּשְׁכַּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ" ('פְּרוּשׁ הַתְּפִלוֹת וְהַבְּרָכוֹת' לר"י בן יָקָר ח"א עמ' נז; 'אֲבוּדְרָה'ס'), וְאוּלַם יֵשׁ שֶׁכְּתוּבוֹ לְפִתַח "וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב" ('פְּרוּשׁ סֵדֶר הַתְּפִלָּה לְרוֹקַח' ס' נה; טוֹר או"ח קיח). בְּסִדוֹר דַּעַת קְדוּשִׁים בְּאֵר: בְּזְמַן הַבֵּית שֶׁשְׂרָתָה שְׂכִינָה בִירוּשָׁלַיִם וְלֹא הִיא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ עַל שִׁיבַת הַשְּׂכִינָה, פְּתַחוּ בְּרָכָה זוֹ בְּתִשְׁכַּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם, וְרַק לְאַחַר שֶׁנִּסְתַּלְקָה הַשְּׂכִינָה שָׁנוּ פְּתִיחַת בְּרָכָה זוֹ "וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב".

בְּהַמְשָׁךְ הַבְּרָכָה אֲנוּ מְבַקְשִׁים: "וַיִּבְנֶה אוֹתָהּ בְּקִרְוֹב בְּיָמֵינוּ בְּנֵי עוֹלָם". וְהִנֵּה לְכֹאזְרָה הִיא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ תְּחִלָּה "וַיִּבְנֶה אוֹתָהּ" וְאַחַר כֵּן "וְתִשְׁכַּן בְּתוֹכָהּ"?

אֲלֹא שֶׁבְּפִתְחַת הַבְּרָכָה כּוֹנְנָנוּ לְבַקֵּשׁ גַּם עַל שִׁיבַת ה' לִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, כְּפִי שֶׁמְרַמְזֶת הַלְשׁוֹן "וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ", [כְּמוֹ כֵן תּוֹסֵפֶת הַאוֹת ו' בְּתַבַּת "וְלִירוּשָׁלַיִם" רוֹמְזֶת לְכָךְ שֶׁאֲנוּ מְבַקְשִׁים עַל 'ירוּשָׁלַיִם' נוֹסֶפֶת - יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה], וְכֹאשְׁרֵי יָשׁוּב ה' לְתוֹכָה מְמִילָא תִתְקַמֵּם בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה: "וַיִּבְנֶה אוֹתָהּ בְּקִרְוֹב בְּיָמֵינוּ בְּנֵי עוֹלָם", שֶׁהֲרִי כֵּן אֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (תְּעִנִּית ה' א): "לֹא אָבָא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה עַד שֶׁאָבָא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה" ('עַץ יוֹסֵף' בְּסִדוֹר 'אוֹצֵר הַתְּפִלוֹת'; 'בְּנֵי שְׁלֹמֹה' ח"ב או"ח ס' מה. וְזֵאָה 'פְּרוּשׁי סִדוֹר הַתְּפִלָּה לְרוֹקַח' ס' נה).

הַמְּקַדָּשׁ נִבְנָה בְּיָמֵינוּ

הָאֲדַמְו"ר רַבִּי נִפְתָּלִי צְבִי מוֹרְפְּשִׁיץ בְּאֵר שֶׁבְּבְקָשַׁת "וַיִּבְנֶה אוֹתָהּ בְּקִרְוֹב בְּיָמֵינוּ" כּוֹנְנָנוּ לְבַקֵּשׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִבְנֶה אֵת יְרוּשָׁלַיִם "בְּיָמֵינוּ", הֵינּוּ בְּאֲמִצְעוֹת הַיָּמִים שְׁלָנוּ. שֶׁכֵּן בְּכָךְ שֶׁהָאֲדָם עוֹבֵד אֵת קוֹנוֹ גְּבִיַת יְרוּשָׁלַיִם וְגִבִּית הַמְּקַדָּשׁ: "יֵשׁ בּוֹנֵה בְּיוֹם אֶחָד שׁוֹרָה אֶחָת שְׁלֹמָה, וְיֵשׁ מוֹנִיחַ לְבִנְיָה אֶחָת, כָּל אֶחָד לְפִי עֲבוּדָתוֹ עַד שֶׁהִיא נִבְנָה בְּשְׁלֹמוֹת" ('זִרְע קִדְשׁ' כִּי תִצֵּא). מְשׁוּם כֵּן חוֹתְמִים אֲנוּ בְּרָכָה זוֹ בְּאֲמִירַת "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם" - בְּלִשׁוֹן הַזֶּה, לְפִי שֶׁנִּבְנִית הִיא מִדֵּי יוֹם אֵט אֵט בְּאֲמִצְעוֹת מַעֲשֵׂינוּ ('דְּבָרֵי שְׁמוּאֵל' בְּחֻקְתֵי).

הַשִּׁפְתָּ אֲמַת' (דְּבָרִים תרל"ד) מְבַאֵר שֶׁלְכָךְ כּוֹנְנָנוּ חֲכָמִים בְּאוֹמְרָם (יְרוּשָׁלַיִם יוֹמָא א א) "כֹּל דּוֹר שְׂאִינוּ נִבְנָה [בֵּית הַמְּקַדָּשׁ] בְּיָמֵינוּ מַעְלִין עֲלֵינוּ כְּאִלוֹ הוּא הַחֲרִיבוֹ". וְלְכֹאזְרָה, הֲלֹא הִיוּ דוֹרוֹת שְׁלֹא נִבְנָה בֵּית הַמְּקַדָּשׁ בְּיָמֵיהֶם, אָף עַל פִּי שֶׁהִיוּ בְּהֶם צְדִיקִים בְּמִיָּהִם וְקִדְוִשֵׁי עֲלִינוּ, וְהִיאָךְ נִאֲמַר שֶׁהִיא רֵאזִי בֵּית הַמְּקַדָּשׁ לְהַחֲרֵב בְּמִיָּהִם? אֲלֹא כּוֹנְנָת חֲכָמִים הִיא שֶׁכְּאִשְׁרֵי: יֵשׁ דּוֹר יוֹד יוֹד שֶׁאֵין בּוֹ מִי שֶׁמְקַבֵּל עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם כְּרֵאזִי וּמְשׁוּם כֵּן בֵּית הַמְּקַדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה לֹא הִמְשִׁיךְ לְהַבְּנוֹת בְּיָמֵינוּ, "מַעְלִין עֲלֵינוּ כְּאִלוֹ הוּא הַחֲרִיבוֹ".

כּוֹנְנַת אֲמוֹן

אֲמַת שְׂאֵתָה תִבְנֶה אֵת יְרוּשָׁלַיִם, וְהִלּוּאֵי שֶׁתִּבְנֶה אוֹתָהּ בְּקִרְוֹב וְתִשׁוּב לְשִׁכַּן בְּתוֹכָהּ.

מִצְטָרְפִים וְזוֹכִים.

כִּיצַד מְצֻטְרָפִים?

מִתְחַשְּׁרִים לְמוֹקֵד 'דְּרָךְ אֲמוֹנָה'

03-91-7-91-91

מְקַשְׁבִים לְכָלֵי הַמִּיָּזִם בְּשִׁלְחוֹהָ 1.

נִרְשָׁעִים לְמִיָּזִם בְּשִׁלְחוֹהָ 2

(בֵּין הַשָּׁעוֹת 20:00-22:00) וְנוֹכְסִים לְהַגְרָלָה.

10 מְלָגוֹת

\$500

הַגְרָלַת חֹדֶשׁ תַּמְזַח תְּחִלָּתוֹ בְּיוֹם שְׁלִישִׁי הַבָּב יוֹמָא דְהַלּוּלָא שֶׁל הָאָר"י הֵק'.

6 מְלָגוֹת

\$500

חֹדֶשׁ סִינִן תְּחִלָּתוֹ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן ד' בְּתַמְזַח תַּשְׁפ"ב

בְּרַכָּה לְלֹא אֲמוֹן
בְּצִ'ק לְלֹא חֲתִימָה

בְּרַכָּה שְׁלֹא עֵנוּ אֲחִירִיָּה אֲמוֹן דּוּמָה לְשִׁטְרֵי שְׂאִינוּ דְתוּמִים - כִּשֶׁם שֶׁהוֹחֲזִיכָה מַעֲנִיקָה תְּנַף לְשִׁטְר. כֵּךְ הָאֲמוֹן מַעֲנִיקָה תְּנַף לְבְרָכָה (עֲלוּלוֹת אֲרָיִם [לְכַנֵּל הַכֵּלִי קי'] הַגְּסָאֵר תס).

חלקת מיליארדים מדי בקר

אף ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן הנהיג במנו הנץ שהתקם בביתו, שיקדימו המתפללים לברך ברכות השחר איש באזני רעהו. באחד הימים בסיום השעור שנהג למסור באשמורת הבקר לפני התפלה, עורר את המתפללים שכל אחד מהם יברך את ברכות השחר בקול והכל יענו אחרי אמן, פאשר הוא עצמו פותח ראשון באמירת ברכות השחר באזני כל המתפללים. תלמידו רבי אברהם קסלר, מתאר בספרו 'נוטרי אמן' (ח"ב עמ' 26) את אשר התרחש באותו בקר:

"שעה לפני ותיקין, שעת הפצעת אילת השחר, מתקם בבית מורנו שליט"א [זצ"ל] שעור במסקת זבחים. והנה ביום מהימים היתה חלקת שלל רב... מיליארדים - מיליארדים! הכריז... 'הבה נתחקה, פתח ואמר לשומעי השעור, 'כרבע שעה קודם תחלת התפלה יאמר כל אחד ברכות השחר בקול רם, והשומעים יענו אמן. וכאן המשיך בחמימות ובלהט בגדל מעלת עגית אמן, וזה תכן דבריו:

'כשנמצאים בעולם הזה אין מבינים את חשיבותה של אמן, שהיא שוה מיליארדים מיליארדים, ואין מעריכים את זה, ואולם בעולם הבא כל אמן תעזר, ואם תחסר אמן אחת, ירגש החסרון עד מאד, שכן אפלו אמן אחת יכולה להצילו.

פעם היו יהודים מקפידים מאד בעגית אמן והיו מחפשים עוד אמן ועוד אמן, עד שהיו הולכים מאחד לאחד כדי לשמע את הברכות ולענות אמן. וכך אף היו אומרים את ברכות השחר בקול כדי שיוכלו לענות אחריהם אמן, וזהו דבר טוב מאד שבכך היו הם מזכים אחרים במצוות".

צער על הפסד אמן

תשווקה עזה ואהבה יתרה היתה לאדמו"ר רבי שמחה רובין מסאסוב לונדון לעגית אמן. תדיר היה מתהלך בבית המדרש בין המתפללים כדי לענות אמן אחר ברכותיהם. ארע פעם שאחר בכמה דקות, וכשנכנס כבר אחי הש"ץ באמצע ברכות השחר. צער עמק התפשט באותה שעה על פני הרבי על שהפסיד הזמנות אחת לענות כפה אמנים... (קצ"ץ קול התורה חוברת גז עמ' קח).

לצות 'וכל מאמינים', איש איש בשמו הטוב יברך,

נהניתי עד למאד ממאמרו של נשיא ומיסד מפעלכם הנכבד - בית היוצר הגדול לחזק עגית אמן בעולם כלו - שבו כתב פי לאור דברי הזהר שברכה שלא נענתה באמן אינה ברכה משלמת, לא רק העונה צריך לרדף אחר האמן, אלא אף המברך. האמת נתנת להאמר שדבר זה טמון כבר בפסקו של הרמ"א בהלכות בציעת הפת (או"ח קסז ב): "והמברך יכון לאמן שאומרים", ובאר המשנה ברורה (שם כ): "על ידי שעונים אמן הברכה חשובה יותר".

חשבתי שזהו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ד ט): "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם", כלומר באמירת ברכה טוב שיהיו שנים ולא רק אחד [המברך], שכן הברכה משלמת ו"יש להם שכר טוב בעמלם" - לשניהם, גם למברך וגם לעונה.

החותרם בברכה ובהערךה,

מ. ויס,

חיפה.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמשפרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

צדיק באמונתו

הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל

הגרמ"י ליפקוביץ

ב"ו בסיון תשע"א

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ נולד בשנת תרע"ד בוולוז'ין לאביו רבי

משה דוד. בבחרותו נסע לווילנה ללמוד בישיבת רמיהלס אצל ראש הישיבה רבי שלמה היימן, שאותו החשיב לרבו המובהק, ולימים אף הוציא את שעוריו לאור בספר 'חדושי רבי שלמה'.

בשנת תרצ"ה, לאחר פטירת אביו, עלה עם משפחתו לארץ ישראל והחל ללמוד בישיבת חברון שברושלים. לאחר נשואיו עבר לבני ברק, שבה זכה להפנות על מקרבו של מרן ה'חזון איש'.

כאשר יסד הרב מפוניבז' את ישיבת פוניבז' לצעירים מנה את רבנו לעמד בראשה לצד הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. במשך כששים שנה מסר שעורים בישיבה והעמיד אלפי תלמידים, ביניהם רבנים, ראשי ישיבות ותלמידי חכמים מפרסמים. את חדושו פנס בסדרת ספריו 'מנחת יהודה' על הש"ס. נפטר בכ"ו בסיון תשע"א ונטמן בבית העלמין פוניבז' בבני ברק.

סגולה לישר המחשבה

הקשבה לחזרת הש"ץ מתוך הסדור ועגית אמן לכל ברכה הן סגולה גדולה לישר המחשבה (דרכי החיים ח"א עמ' שלד).

מאה ברכות מביאים ליראה

את החיוב לברך מאה ברכות ביום למדו חכמים מן הפסוק (דברים י יב): "ועתה ישראל מה [מאה] ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה". משמע, שאמירת מאה ברכות צריכה להביא את האדם ליראה מה', ומה ערך יש לברכה הנאמרת מתוך הרגל וללא שימת לב?! על האדם לעצר לפני שמתחיל לברך שידע מה הוא הולך לומר, ובשעת הברכה יכון פרוש המלות (דרכי החיים ח"א עמ' שמד).